

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

برنامه کوتاه مدت ارتقای توانمندی‌های آموزشی

مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی کشور

تیر ماه ۱۳۹۷

پیشگفتار

توانمندسازی آموزشی یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی محسوب می‌شود. در حال حاضر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در جریان پیاده‌سازی بسته‌های طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی با مجموعه گسترده‌ای از فعالیت‌های نوآورانه و توسعه آموزش مواجه هستند. از جمله این موارد می‌توان به:

- تقویت پاسخگویی اجتماعی آموزش از طریق حرکت به سمت نیازسنجی مؤثرتر، بازنگری برنامه-های آموزشی بر اساس نیازهای واقعی جامعه و آموزش مبتنی بر توانمندی‌ها
- تقویت آموزش در جامعه
- ارتقای کیفیت ارزیابی‌های داوطلبان و فراگیران دوره‌های آموزشی علوم پزشکی
- استقرار نظام ارزشیابی و اعتباربخشی در وجوه مختلف نظام آموزش علوم پزشکی کشور از جمله مؤسسه‌ای، مراکز آموزشی درمانی و دوره‌های آموزشی
- حجم وسیع تغییرات آموزشی پیش روی دانشگاه‌ها در جهت رفع کمبودهای مشخص شده در فرایندهای ارزشیابی و اعتباربخشی
- حرکت به سمت تقویت آموزش مجازی در آموزش علوم پزشکی
- تقویت حضور بین‌المللی آموزش علوم پزشکی که مستلزم کیفیت بالای دوره‌های آموزشی در رقابت با سایر کشورها است
- ارتقای کیفیت نظام ارزشیابی و ارتقای اعضای هیأت علمی با رویکرد تقویت بعد آموزش در فعالیتهای اعضای هیأت علمی

صرفاً با در نظر گرفتن همین موارد بخوبی مشخص می‌شود که حجم بسیار گسترده‌ای از فعالیت‌های نوآورانه و توسعه آموزشی در سال‌های آینده در پیش خواهد بود که بدون ارتقای همزمان توانمندی‌های دست‌اندرکاران این اقدامات امکان موفقیت آنها بسیار اندک و یا حتی غیرممکن است. با توجه به نقش بی‌بدیل توانمندسازی در پیاده‌سازی تحولات و برنامه‌های آموزشی، مراکز مطالعات و توسعه آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارتقای توانمندی‌های مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی در حیطه‌های مختلف آموزش پزشکی را در اولویت برنامه‌های خود در سال‌های پیش رو قرار داده است.

این امر با استفاده از روش‌های مختلف از جمله موارد زیر محقق می‌شود:

- ۱) وینارها (آموزشی و اجرایی)
- ۲) همایش‌ها (مانند همایش کشوری آموزش علوم پزشکی و همایش سالانه مراکز و دفاتر توسعه آموزش)
- ۳) مواد آموزشی (اعم از مکتوب و دیجیتال)
- ۴) رایحه مشاوره
- ۵) برگزاری دوره‌های آموزش پزشکی

برنامه کوتاه مدت ارتقای توانمندی‌ها

برگزاری دوره‌های آموزشی تنها یکی از روش‌های توانمندسازی محسوب می‌شود و نمی‌توان انتظار داشت که با برگزاری یک یا چند دوره توانمندسازی به معنای واقعی محقق شود. با این وجود به منظور ایجاد پایه دانشی و مهارتی اولیه برای پیشبرد و توسعه آموزش گامی مهم و ضروری محسوب می‌شود. به این منظور مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به انجام موارد زیر اقدام می‌کند:

۱) معرفی دوره‌های توانمندسازی مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

به این منظور در سایت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت، صفحه معرفیموضوعی دوره‌های آموزشی در حال رایحه توسط مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی کشور راه اندازی می‌شود تا هر یک از دانشگاه/دانشکده‌های متقاضی بتوانند با مرور اطلاعات مندرج گزینه‌های مورد نیاز خود را انتخاب و با دانشگاه برگزارکننده مستقیماً تعامل کنند.

۲) برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی با رویکرد ارتقای توانمندی‌های مراکز مطالعات و توسعه آموزش

دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی کشور

بر اساس حیطه‌های مختلف آموزش پزشکی و با توجه به اولویت‌های موجود دوره‌های زیر توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت برای مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی کشور برگزار می‌شود.

دوره‌های آموزشی متمرکز

عناوین دوره‌های آموزشی

۱) عمومی: دوره آشنایی با آموزش پزشکی

۲) تخصصی:

الف. ماژول اصول و مبانی یاددهی - یادگیری

ب. ماژول برنامه‌ریزی درسی

پ. ماژول روش‌های یاددهی - یادگیری ۱- آموزش کلاسی

ت. ماژول روش‌های یاددهی - یادگیری ۲- آموزش بالینی

ث. ماژول ارزیابی دانشجویان

ج. ماژول ارزشیابی دوره

چ. ماژول ارزشیابی هیأت علمی

ح. ماژول لیدرشیپ آموزشی

خ. ماژول طرح‌های نوآورانه و دانش پژوهی آموزشی

د. ماژول موضوعات خاص (آموزش تعهد حرفه‌ای، مهارت‌های ارتباطی و استدلال بالینی)

ذ. سایر موضوعات مرتبط با آموزش پزشکی (براساس نیازسنجی‌های انجام شده)

شکل کلی برگزاری ماژول‌ها

۱) ماژول‌ها به صورت ترکیبی^۱ برگزار می‌شود. هر ماژول شامل موارد زیر می‌باشد:

الف. مواد آموزشی هر ماژول به صورت پادکست‌های صوتی - تصویریو سایر اشکال به صورت

غیربرخط^۲ در اختیار شرکت کنندگان قرار می‌گیرد.

ب. بخش مجازیبرخط^۳ برای شرکت کنندگان با هدف پرسش و پاسخ، رفع ایرادات و اشکالات و

در صورت ضرورت تمرین‌های گروهیبه صورت ویناری برگزار می‌شود.

پ. بخش حضوری ماژول صرف کارهای گروهی و گزارش کارهای گروهی می‌شود.

توضیحات تفصیلی در خصوص نحوه برگزاری ماژول‌ها در پیوست آمده است.

---

^۱ blended
^۲ offline
^۳ online

۲) مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت با عقد تفاهم نامه با دانشگاه علوم پزشکی مجازی با استفاده از امکانات این دانشگاه، نسبت به برگزاری بخش‌های مجازی دوره‌های آموزشی اقدام می‌نماید.

۳) مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی از طریق رایزنی با دانشگاه علوم پزشکی مجازی و هیأت ممتحنه و ارزشیابی آموزش پزشکی امکان تجمیع گواهی‌های موفقیت در مازول‌های آموزشی فوق در قالب یک گواهی معتبر آموزش پزشکی را بررسی و در صورت امکان محقق می‌کند.

روند انتخاب ارایه کنندگان مازول‌ها

۱) در قالب فراخوان از دانشگاه‌ها یا مجموعه‌ای از دانشگاه‌ها که آمادگی برگزاری مازول‌های فوق را دارند سوابق، تجربه برگزاری کارگاه و نیز برنامه مازول و مواد آموزشی در حیطه مورد نظر دریافت می‌شود.

۲) کمیته توانمندسازی مرکز مطالعات و توسعه آموزش درخواست‌های وارد شده را بررسی و تصمیم‌گیری می‌کند.

کمیته توانمندسازی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت

اعضا:

- ۱) رییس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت
- ۲) معاون توسعه آموزش مرکز
- ۳) مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی مجازی
- ۴) سمنفر از مدیران مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی واجد شرایط زیر به انتخاب مدیران مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی کشور:

- الف. حداقل سه سال سابقه مدیریت مرکز مطالعات و توسعه آموزش
- ب. دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی ارشد آموزش پزشکی یا گذراندن دوره‌های آموزش پزشکی پیشرفته
- پ. سابقه برگزاری کارگاه‌های آموزشی در حیطه‌های مختلف آموزش پزشکی (حداقل ۱۰ کارگاه آموزشی)
- ت. آمادگی برای همکاری مؤثر با کمیته توانمندسازی مرکز

۵) چهار نفر از متخصصان و صاحب‌نظران آموزش پزشکی^۴ به انتخاب رییس مرکز دارای حداقل مدرک دکترای آموزش پزشکی حداقل پنج سال فعالیت مستمر در زمینه آموزش پزشکی از جمله تدریس و برگزاری کارگاه در حوزه آموزش پزشکی و تألیفات و انتشارات در زمینه آموزش پزشکی

شرح وظایف:

- ۱) نیازسنجی و تعیین دوره‌های آموزشی مورد نیاز
- ۲) بررسی و تصویب فرم فراخوان درخواست کارگاه
- ۳) بررسی و داوری کارگاه‌های پیشنهاد شده از طرف دانشگاه‌ها و تصمیم‌گیری در مورد دانشگاه یا مجموعه دانشگاه‌های برگزارکننده هر ماژول

---

^۴حداکثر یک نفر از هر دانشگاه

پیوست: راهنمای تفصیلی برگزاری دوره‌های توانمندسازی آموزشی مراکز مطالعات

مرحله اول: معرفی و هماهنگ سازی رابطین دانشگاهی

هر یک از دانشگاه/دانشکده‌های علاقه مند برای شرکت در این برنامه، یک نفر از اعضای هیأت علمی را انتخاب و به عنوان رابط دانشگاه/دانشکده طبق فرم پیوست به مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت معرفی می‌کنند. جزییات روند برگزاری توسط مدرسان کارگاه در اختیار رابطین معرفی شده قرار گرفته و توضیحات لازم به ایشان ارایه می‌شود.

مرحله دوم: ثبت نام و مطالعه محتوای آموزشی

ثبت نام، دریافت و مطالعه محتوای آموزشی دوره که از طریق دانشگاه علوم پزشکی مجازی صورت می‌گیرد. در این مرحله اعضای هیأت علمی علاقه مند دانشگاه/دانشکده‌های علوم پزشکی که توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه/دانشکده معرفی شوند می‌توانند در این بخش از کارگاه کشوری شرکت کنند.

مرحله سوم: گردآوری، طبقه بندی و انتقال سوالات و ابهامات شرکت کنندگان به مدرسان کارگاه

آن دسته از سوالات و ابهاماتی که شرکت کنندگان کارگاه در دانشگاه/دانشکده‌ها مطرح کرده‌اند توسط رابط دانشگاهی گردآوری، جمع بندی و برای مدرسان کارگاه ارسال می‌شود.

مرحله چهارم: وینار مسوولان کارگاه کشوری و رابطین دانشگاهی

وینار آموزشی با گرداندگی برگزارکنندگان کشوری و با شرکت رابطین دانشگاه/دانشکده‌ها برگزار می‌شود و در جریان آن در مورد سوالات و ابهامات دریافتی از دانشگاه/دانشکده‌ها بحث و گفت و گو خواهد شد. از رابطین دانشگاهی انتظار می‌رود به شکل مقتضی پاسخ‌ها و توضیحات مطرح شده در وینار را با شرکت کنندگان دانشگاه خود در میان بگذارند.

شرکت تعداد بیشتری از شرکت کنندگان دانشگاه/دانشکده‌ها در وینار بلامانع است. در عین حال پرسش و پاسخ تنها توسط رابط دانشگاهی در وینار انجام می‌شود.

مرحله پنجم: برگزاری کارگاه حضوری کشوری برای رابطین دانشگاهها

کارگاه حضوری توسط مدرسان کارگاه کشوری برای رابطین دانشگاه/دانشکده‌ها برگزار می‌شود. در جریان این کارگاه، کارهای گروهی مورد نظر انجام و به صورت عملی، رابطین دانشگاه/دانشکده‌ها به صورت عمیق در مورد موضوع مورد بحث آموزش می‌بینند.

مرحله ششم: به اشتراک گذاشتن آموخته‌های کارگاه حضوری در دانشگاهها

هر یک از مراکز مطالعات می‌توانند به شکل مقتضی یافته‌ها و آموخته‌های کارگاه کشوری را در اختیار اعضای هیأت علمی دانشگاه/دانشکده خود قرار دهند.